

עת"א 11598/11/22 - עופר חמו, נגד משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

01 ינואר 2023

עת"א 11598-11-22 חמו(אסיר) נ' משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

עופר חמו,
ע"י ב"כ עו"ד רומן קלוגרמן (סנגוריה ציבורית)

נגד
המשיב

משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

העותר הגיש עתירת אסיר במסגרתה הוא מבקש להורות למשיב לשלבו בתעסוקה או לחלופין להעבירו למתקן כליאה אחר שבו יוכל להשתלב בתעסוקה.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה עונש מאסר בפועל של 12.5 שנים החל מיום 18.05.2014 לאחר שהורשע במספר תיקים פליליים שעניינם בעבירות רכוש, הונאה וקבלת דבר במרמה. חלק מהעבירות בוצעו בין כתלי הכלא, שעה שהעותר ריצה מאסר ממושך בשל עבירות דומות. זוהי כניסתו ה-7 לבין כתלי הכלא. מוגדר כטעון הגנה המוחזק באגף למנועי טל"צ.

העותר טוען כי הוא אסיר לתקופה ממושכת ומצבו הכלכלי אשר כולל עיקולים שהוטלו על חשבונו וחשבון הקנטינה המתנהל על שמו אינו מאפשר לו לרכוש מוצרים בסיסיים. לכן הוא מבקש להיות משולב בתעסוקה של שב"ס. נטען כי פקודת הנציבות העוסקת בהעסקת אסירים בבתי סוהר ומחוץ להם קובעת את חובת העסקתו של אסיר המרצה את מאסרו ואי שילובו בתעסוקה הוא החרג לכלל. נטען כי הסיבה לאי שילוב העותר בתעסוקה נעוצה בגורמים והסדרים שבין שב"ס ליזם החיצוני ולא בשל התנהגות פסולה של העותר או מידע מודיעיני או כל סיבה אחרת הנעוצה בעותר. נראה כי אף היותו של העותר אסיר השוהה באגף מנועי טל"צ אינו מהווה מגבלה לשילובו בתעסוקה. נטען כי המשיב אינו ממלא אחר הוראות פקודת הנציבות מכיוון שקיימת חובת העסקתו של אסיר ולחובה זו מתלווה חובתו של המשיב לספק תעסוקה לכלל האוכלוסיות המוחזקות על ידו ועל סמך המאפיינים הייחודיים של אוכלוסיות אלו. נטען כי מתשובת קצין האסירים לא ניתן ללמוד כי נבחנה על ידי המשיב אפשרות שילוב העותר בתעסוקה אחרת בבית מעצר קישון. לחילופין מבוקש להורות על העברתו של העותר למתקן כליאה אחר שבו יתאפשר שילובו בתעסוקה לצד המגבלות

שבהגדרתו כאסיר מנוע טל"צ.

המשיב טוען כי תעסוקת אסירים בבתי הסוהר ומחוץ להם מהווה חלק מפעילויות השיקום לאסירים שנמצאו מתאימים לכך הנמצאים במשמורת שירות בתי הסוהר וכי תעסוקת אסיר תכוון למטרת שיקומו. המשיב אינו מחויב בתעסוקת אסיר והעסקת אסירים אינה מתבצעת למטרות רווח. העותר מוחזק באגף למניעת פשיעה באמצעות טלפון בכלא קישון בתנאים של מניעה או הגבלת קשר טלפוני. תכלית מערך התעסוקה בשירות בתי הסוהר אינה לדאוג לפרנסתו של האסיר אלא לשיקומו. מקום בו אסיר מעורב בזמן המאסר בפלילים ונמנע ממנו להיות באגף המאפשר ירידה למרכזים יצרניים, אין לו להלין אלא על עצמו. העותר הועסק בקשירת ציציות באגף למנועי טל"צ בכלא קישון אך במסגרת העסקתו התקבלו תלונות בעניין תקלות רבות ביצור. בנוסף, ההתקשרות עם היזם לא הייתה רווחית נוכח ההספק הנמוך של האסירים וקשיי שינוע והיזם החליט על סיומה. גם כאשר העותר הועסק במפעל ציציות באגף למנועי טל"צ בכלא צלמון הגיעו תלונות על כך שישנן חריגות ברישום הכמויות של היצור בהתאם לדיווחו של מנהל המפעל. לכן, לעותר ניתנה הזדמנות להשתלב בתעסוקה חרף התנהלותו השלילית במהלך מאסרו שבגינה הוא מוחזק באגף למנועי טל"צ, אך הוא לא השכיל לנצל הזדמנויות אלה ואין לו להלין אלא על עצמו. העסקתו של האסיר אינה זכות מוקנית כי אם טובת הנאה הנתונה לשיקול דעת הגורמים הרלוונטיים המותנית, בין היתר, בתפקודו של האסיר ובשיקולים ביטחוניים-מודיעיניים, ואין נפקא מינה אם תלוי ועומד צו עיקול כנגדו אם לאו. החובה לדאוג למכלול צרכי קיומו של האסיר מוטלת על כתפי המשיב והעסקת אסירים לא נועדה לצרכי פרנסתם כי אם לצורך שיקומם ועידודם.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהתנהלות המשיב פגם המצדיק את התערבות בית המשפט בהחלטה.

המשיב פעל בהתאם לדין ולנהלים. כפי שטען המשיב, הפקודה הקובעת כללים בדבר תעסוקת אסירים בבתי סוהר ומחוץ להם (פקודה מס' 04.62.00) קובעת כי תעסוקת אסירים מהווה חלק מפעילויות השיקום לאסירים שנמצאו מתאימים לכך, הנמצאים במשמורת שירות בתי הסוהר (סעיף 1 לפקודה). כמו כן, תעסוקת האסיר מכוונת למטרת שיקומו מותנית במספר מקומות התעסוקה הפנויים, בסוגי התעסוקה הקיימים, בסוגי התעסוקה שניתן להפעיל בבית הסוהר משיקולים משקיים, מודיעיניים וביטחוניים ובמידת התאמת האסיר לתעסוקה לאור הכרת אישיותו, כישוריו ויכולותיו (סעיף 6 לפקודה מס' 04.62.00). האסיר הוא זה שחייב בתעסוקה אם נמצא מתאים לכך. המשיב אינו מחויב להעסיק את האסיר בתעסוקה אם האסיר לא נמצא מתאים או שלא קיים מקום תעסוקה מתאים. תפקודו של האסיר בבית הסוהר הוא אחד השיקולים לשיבוץ אסיר לתעסוקה (סעיף 13 לפקודה).

העותר שבפני מוחזק באגף למניעת פשיעה באמצעות טלפון בכלא קישון בתנאים של מניעה או הגבלת קשר טלפוני, זאת לאחר שביצע עבירות פליליות במהלך ריצוי מאסר. כפי שהבהיר המשיב וכמצוין בפקודה הנ"ל, תכלית מערך התעסוקה בשירות בתי הסוהר אינה לדאוג לפרנסתו של האסיר אלא לשיקומו. יש לקבל טענת המשיב כי מקום בו אסיר מעורב בזמן המאסר בפלילים ונמנע ממנו להיות באגף המאפשר ירידה למרכזים יצרניים, אין לו להלין אלא על עצמו. כמו כן, לעותר ניתנו הזדמנויות והוא הועסק בקשירת ציציות הן באגף למנועי טל"צ בכלא קישון והן בכלא צלמון אך היו תלונות בנוגע לתפקודו בשני המקרים ובנוסף ההתקשרות עם היזם בקישון התבררה כלא רווחית נוכח ההספק

הנמוך של האסירים וקשיי שינוע והיזם החליט על סיומה. על כן, לאור המפורט לעיל, לא ניתן לקבוע כי התנהלותו של המשיב הינה בלתי סבירה או בלתי ראויה בנסיבות העניין.

העסקתו של האסיר אינה זכות מוקנית כי אם טובת הנאה הנתונה לשיקול דעת הגורמים הרלוונטיים המותנית, בין היתר, בתפקודו של האסיר ובשיקולים ביטחוניים-מודיעיניים, ואין נפקא מינה אם תלוי ועומד צו עיקול כנגדו אם לאו. החובה לדאוג למכלול צרכי קיומו של האסיר מוטלת על כתפי המשיב והעסקת אסירים לא נועדה לצרכי פרנסתם כי אם לצורך שיקומם ועידודם.

בכל הנוגע להעברה לכלא אחר שבו תתאפשר תעסוקה באגף מנועי טל"צ - העותר טרם פנה בפניה מסודרת למשיב בבקשה להעברה לכלא אחר. אם תהיה פניה כזו והיא תידחה יוכל העותר לפנות בעתירה חדשה לאחר מיצוי הליכים אל מול המשיב.

אוסף עוד כי מאחר והעסקת אסיר היא יעד שיקומי וטיפולי של המשיב, שעושה ככלל כל מאמץ כדי לאפשר תעסוקה, חזקה היא שבבוא העת, וככל שהעותר ישפר התנהגותו, כי אז ניתן יהיה לשקול שוב את בקשתו להשתלב במעגל התעסוקה. חזקה על שב"ס כי ישקול את הנושא ככל שהעותר ישפר דרכיו.

לעת הזאת לא מצאתי כי נפל בהתנהלות המשיב פגם המצדיק התערבות. העתירה נדחית.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים וכן לעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, ח' טבת תשפ"ג, 01 ינואר
2023, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא